

I. USTAVNA OSNOVA

Na temelju članka 7. stavka 2. Ustava Republike Hrvatske ("Narodne novine", broj 41/2001 – pročišćeni tekst i 55/2001) pokreće se postupak za donošenje Odluke Hrvatskog sabora o sudjelovanju pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske u mirovnim misijama UN-a (u daljnjem tekstu: Odluka).

II. OCJENA DOSADAŠNJEG STANJA

Sudjelovanje u međunarodnim mirovnim operacijama u skladu je sa strateškim opredjeljenjem Republike Hrvatske, čime se svrstava među odgovorne članice međunarodne zajednice koje su spremne preuzeti svoj dio tereta opće sigurnosti.

Svojim aktivnim sudjelovanjem u mirovnim operacijama, Republika Hrvatska znatno pridonosi naporima usmjerenima na kandidaturu za nestalnu članicu Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda, a posebice ostvarenju svojih strateških ciljeva ulaska u NATO i EU.

Republika Hrvatska trenutno ima angažirana 36 pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske u 9 mirovnih misija i to: 4 vojna promatrača u Etiopiji i Eritreji (UNMEE), 7 vojnih promatrača u Indiji i Pakistanu (UNMOGIP), 6 vojnih promatrača u Zapadnoj Sahari (MINURSO), 3 stožerna časnika u Liberiji (UNMIL), 2 stožerna časnika na Haitiju (MINUSTAH), 3 vojna promatrača u Obali Bjelokosti (UNOCI), 4 vojna promatrača na Cipru (UNFICYP), 2 vojna promatrača u Gruziji (UNOMIG), te 5 stožernih časnika u Sudanu (UNMIS).

III. RAZLOZI I CILJEVI DONOŠENJA ODLUKE

Sudjelovanje u mirovnim misijama navedeno je u Strategiji nacionalne sigurnosti ("Narodne novine", broj 32/02) i Strategiji obrane ("Narodne novine", broj 33/02) kao jedan od načina hrvatskog doprinosa miru i sigurnosti u svijetu te jedan od partnerskih ciljeva Republike Hrvatske u sklopu provođenja postupka pristupanja u NATO kroz stupanje u Membership Action Plan (MAP) proces.

MIROVNA MISIJA UJEDINJENIH NARODA U NEPALU (UNMIN)

Razdoblje turbulentnih promjena u Nepal u započele su 1990. nastojanjima da se u okviru ustavne monarhije utemelji višestranačka demokracija te da se uspostavi otvoreniji politički i ekonomski sustav. Obnova demokracije u početku je unijela velik optimizam, međutim ubrzo dolazi do poteškoća koje su kulminirale krajem 90-tih godina. Građanski sukob u Nepal u započeo je u veljači 1996., ustankom pripadnika Komunističke stranke Nepala – maoista. U početku sukob je bio ograničen na uže područje središta i zapada države, međutim stalnim proširenjem i jačanjem, uslijedio je i odgovor vladinih službi. Do 2000. sukob se proširio na gotovo dvije trećine države. Bilo je ugroženo civilno stanovništvo. Prema procjenama u desetogodišnjem oružanom sukobu nestalo je između 1000 i 5000 osoba, dok su desetine tisuća osoba raseljene. Karakteristično je da je u sukobe zaraćenih strana uključen velik broj malodobnih osoba uključujući i djevojčice. Državu Nepal posebice je obilježila

kriza vlasti nakon neuspjeha prvog prekida vatre i mirovnih pregovora u 2001. U lipnju 2001. kraljevski nasljednik, princ Dipendra, ubio je deset članova kraljevske obitelji, uključujući kralja i kraljicu, a zatim izvršio samoubojstvo. Kruna je pripala Gyanendri, koji se zauzeo za čvršći pristup rješavanja političkih pitanja. U studenome 2001. mobilizirana je Royal Nepalese Army (RNA), kako bi se borila protiv sve većeg broja pobunjenika, a kralj Gyanendra proglasio je izvanredno stanje. U svibnju 2002. raspušten je parlament, a u listopadu iste godine kralj raspušta vladu, preuzima izvršnu vlast i vlada do veljače 2005. U kolovozu 2003. propada i drugi pokušaj prekida vatre između zračnih strana. Vlada Nepala donedavno je odbijala prihvaćanje bilo kakvog međunarodnog posredovanja u sukobu. Međunarodna zajednica je od veljače 2003. pojačala pritisak, zahtijevajući poštivanje ljudskih prava. Kraljeva politika i neuspjeh pri uspostavi mira, ujedinio je razne političke i socijalne čimbenike u akcijama uperenim protiv kraljevske vlasti i stvaranju zajedničke osnove za uspostavljanje demokracije i trajnog mira. U studenome 2005. savez sedam parlamentarnih stranaka¹ i CPN(M) potpisali su sporazum u 12 točaka, čije namjera je "uspostava apsolutne demokracije i okončanje autokratske monarhije". U travnju 2006. izbile su masovne demonstracije širom države. Pod pritiskom javnosti i uslijed maoističkih uspjeha, započeto je s procesom obnove i uspostavljanja mira u državi. Kralj je bio primoran vratiti vlast parlamentu i od tada, njegov status sveden je na ceremonijalnu razinu. Do okončanja rata došlo je 21. studenoga 2006., kada je potpisan sveobuhvatni mirovni sporazum između zaraćenih strana. Sporazum predviđa da se pobunjenici uključe u prijelaznu vladu. Oružje će biti stavljeno pod nadzor snaga UN-a. O budućnosti monarhije odlučit će ustavotvorna skupština, koja će se birati u 2007. godini. Procijenjena veličina nepalskih oružanih snaga je 5000, uz približno 10000 -15000 članova lokalnih milicija. U desetogodišnjem građanskom ratu život je izgubilo oko 13000 stanovnika Nepala. Rezolucijom Vijeća sigurnosti UN-a br. 1740 od 23. siječnja 2007. godine, uspostavljena je nova misija UN-a u Nepal (UNMIN). UNMIN je misija ograničenog fokusa i trajanja, osnovana na razdoblje od 12 mjeseci, čiji mandat je nadgledanje i pomoć u provedbi aranžmana za polaganje oružja nadgledanje provedbe primirja te tehnička pomoć i nadzor provedbe izbora koji bi se trebali održati tijekom 2007. Pored navedenog, zadaća UNMIN-a bit će uska suradnja s razvojnim i humanitarnim agencijama UN-a koje su već prisutne na terenu. Početni tim koji će biti upućen u područje mirovne operacije, uključivat će 35 promatrača i 25 osoba zaduženih za provedbu izbora. UNMIN će djelovati kao kombinirana vojno-civilna promatračka misija, a vojni promatrači neće nositi odore već će dužnosti obnašati u civilnoj odjeći, na kojoj će biti oznake UN-a. Glede potencijalnih zdravstvenih ugroza u misiji potrebno je istaknuti da zbog slabo organizirane primarne medicinske zaštite na području Nepala kod lokalne populacije postoje kronične i infektivne bolesti.

Uzimajući u obzir informacije o zdravstvenoj slici Nepala, geoklimatske raznolikosti i rascjepkanost političke scene misija u Nepal ocijenjena je misijom srednjeg rizika.

Poziv Republici Hrvatskoj da uputi vojne promatrače u ovu misiju ocjenjujemo priznanjem dosadašnjem hrvatskom angažmanu u mirovnim misijama UN-a te predlažemo uputiti do pet pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske.

¹ Koalicija sedam stranaka (Nepalski Kongres, Nepalski Kongres (Demokrati), Komunistička stranka Nepala (Ujedinjeni marksisti i lenjinisti), Nepalska stranka dobre volje, ujedinjeni lijevi front, Narodni front), čiji je politički cilj dokidanje autoritativne vlasti u Nepal. Trenutno od ukupno 205 mjesta u parlamentu, ova koalicija ima 194.

MIROVNA MISIJA UJEDINJENIH NARODA U LIBANONU (UNIFIL)

Građanski rat u Libanonu započeo je u travnju 1975., a službeno je završio u listopadu 1976. nakon izbora Eliasa Sarkisa za predsjednika Libanona i stvaranja nove središnje vlade i uspostave Arapskih snaga za odvratanje. Unatoč tome borbe na jugu Libanona nikad nisu u potpunosti prestale. Snage za odvratanje rasporedile su se na jugu, a izraelska vlada zaprijetila je poduzimanjem oštrog protumjera ukoliko bi Sirijci prešli zamišljenu crvenu crtu (istok–zapad). PLO je tada bila dominantna snaga u južnom Libanonu, te je uspostavila niz baza na tom prostoru. Iz njih su pokretani upadi komandosa u Izrael nakon kojih bi obično uslijedila jaka izraelska odmazda. Do jednog takvog upada došlo je 11. ožujka 1978. u blizini Tel Aviva, a odgovornost je preuzela PLO. Prema izraelskim navodima, tijekom upada, poginulo je 37, a ranjeno 67 Izraelaca. U noći između 14. na 15. ožujka izraelske snage izvršile su invaziju na Libanon te su u samo nekoliko dana zauzele čitavo područje južno do rijeke Litani, osim grada Tira i njegove okolice. Libanonske vlasti su 15. ožujka 1978. uložile prosvjed Vijeću sigurnosti protiv izraelske invazije. Vlada je navela kako nije odgovorna za nazočnost palestinskih skupina na jugu Libanona i da zajedno s Palestincima i arapskim državama održava situaciju pod nadzorom, međutim izraelsko protivljenje ulasku Arapskih snaga odvratanja na jug Libanona, onemogućilo je Libanon u ostvarivanju nadzora nad jugom zemlje. Vijeće sigurnosti je na prijedlog Sjedinjenih Američkih Država 19. ožujka 1978. usvojilo Rezoluciju 425, kojom poziva na strogo poštivanje teritorijalnog integriteta, suvereniteta i političke neovisnosti Libanona unutar njegovih međunarodno priznatih granica. Tom Rezolucijom Izrael je pozvan na prekid vojne akcije protiv Libanona i povlačenje svih svojih snaga s libanonskog teritorija. Također je odlučeno da se na temelju traženja libanonske vlade uspostave prijelazne snage UN-a za južni Libanon koje bi potvrdile povlačenje izraelskih snaga, obnovile međunarodni mir i sigurnost te pomogle vladi Libanona da vrate svoju vlast na jugu zemlje. Rezolucijom 426 (1978.) dane su smjernice za provedbu rezolucije 425 (1978.) te smjernice za operaciju UNIFIL, a prve postrojbe stigle su 23. ožujka 1978. Izrael je 1982. ponovno izvršio invaziju na Libanon, došavši do Bejruta. Nakon toga snage UNIFIL-a provele su tri godine iza prednje izraelske crte i to s vrlo ograničenim ovlastima. Izrael se povukao 1985. ali je zadržao nadzor nad južnim Libanom. Tek 16. lipnja 2000. potvrđeno je povlačenje izraelskih snaga iz Libanona. Militanti Hezbolaha, 12. srpnja 2006. napali su izraelsku ophodnju u blizini granice Izraela i Libanona, pri čemu je poginulo osam izraelskih vojnika, a dvojica su zarobljena. Ubrzo započinje opći napad na Libanon i položaje Hezbolaha. Izraelski zrakoplovi, topništvo i ratna mornarica svakodnevno su bombardirali brojne mete u Libanonu (napadani su položaji Hezbolaha u gradovima i izvan njih, prometnice, električne centrale, baze libanonske vojske), a Izrael je proglasio i pomorsku blokadu Libanona. Izraelske snage ušle su nekoliko kilometara u dubinu libanonskog teritorija te su tada ostvarili prve borbene kontakte s pripadnicima Hezbolaha. Izraelske snage, nakon jakih borbi ovladale su nekoćinom mjesta u blizini granice dviju zemalja. Gotovo svakodnevno su napadani izraelski gradovi. Izraelske snage napale su 25. srpnja 2006. položaje Hezbolaha u blizini promatračke postaje mirovnih snaga UN-a, što je rezultiralo pogibijom četvorice pripadnika UNIFIL-a. Vijeće sigurnosti UN-a usvojilo je 11. kolovoza 2006. Rezoluciju 1701 koja kao glavne odrednice predviđa potpuni prekid vatre, povlačenje izraelskih snaga iz Libanona, paralelno s raspoređivanjem libanonske vojske i međunarodnih snaga na tom području, razoružanje Hezbolaha, uspostavu potpunog nadzora libanonske vlade nad čitavim teritorijem Libanona i povlačenje svih paravojnih snaga

sjeverno od rijeke Litani. Planski elementi novog mandata su zajedničko raspoređivanje snaga UNIFIL-a s libanonskom vojskom na jugu Libanona: pojačanje u ljudstvu, opremi, mandatu i opsegu djelovanja kako bi se nadzirao prekid vatre, pratile i pomagale postrojbe libanonskih oružanih snaga na cijelom prostoru južnog Libanona, duž Plave crte, pružanje pomoći kako bi se osigurao humanitaran pristup civilnom stanovništvu i omogućio dobrovoljni i sigurni povratak izbjeglica, pomoć libanonskoj vojsci u uspostavi područja između rijeke Litani i Plave crte u kojem nema naoružanih osoba, sredstava i naoružanja osim onoga koje pripada vladi Libanona i UNIFIL-u, djelovanje u potpori zahtjeva Vlade Libanona raspoređujući međunarodne snage radi uspostave svojih ovlasti na čitavom teritoriju, poduzimanje svih neophodnih koraka na području razmještaja kako bi se osigurao prostor razmještaja koji se ne bi koristio za neprijateljstva bilo koje vrste te odupiranje nasilnim pokušajima ukoliko se onemogućući djelovanje po mandatu Vijeća sigurnosti UN-a te zaštititi UN-ovo osoblje, objekte i opremu. Libanonska vlada prihvatila je Rezoluciju Vijeća sigurnosti 1701 (2006) 12. kolovoza 2006., a Izrael 13. kolovoza 2006. te je prekid vatre nastupio 14. kolovoza 2006. Nakon donošenja Rezolucije 1701, zabilježeno je nekoliko manjih kršenja prekida vatre, no uglavnom se poštuje prekid vatre. Za provedbu navedenog mandata odobrene su vojne snage od 15 000 pripadnika. Postojeće snage čine: 12 167 vojnog osoblja, uključujući 10 230 vojnika i 165 stožernih časnika, 1 772 pripadnika mornaričkih namjenskih snaga, 53 vojna promatrača UNTSO-a, 118 međunarodnog civilnog osoblja i 304 lokalnog civilnog osoblja. Prema dostupnim informacijama mirovna misija UNIFIL trenutno broji 12 167 vojnika, od čega većinu čine kopnene snage. Zemlje koje trenutno imaju svoje vojne snage u UNIFIL-u su: Belgija, Katar, Kina, Koreja, Danska, Finska, Francuska, Njemačka, Gana, Grčka, Gvatemala, Indija, Irska, Italija, Luksemburg, Mađarska, Malezija, Nepal, Nizozemska, Norveška, Poljska, Portugal, Slovenija, Španjolska, Švedska i Turska. Snage UNIFIL-a raspoređene su na prostoru između rijeke Litani i Plave linije. Izraelske oružane snage povukle su se s područja koje su okupirale tijekom oružanog sukoba u mjesecu kolovozu 2006. osim prostora sela Ghajar. Od 1. studenoga 2006. započela su s radom dva sektora Zapovjedništva. Zapovjedništvo "West" smješteno je u Tibninei i vodi ga talijanski general koji koordinira s dvije talijanske bojne i s po jednom bojnom iz Gane i Francuske. Španjolski general vodi zapovjedništvo "East" u čijem sastavu se nalaze po jedna bojna iz Indije i Španjolske. Uskoro se očekuje raspoređivanje po jedne bojne iz Nepala i Indonezije. Predlažemo uključivanje do šest pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske u mirovnoj misiji UNIFIL, za koju je već putem Odjela za mirovne operacije UN-a Republici Hrvatskoj upućen poziv za upućivanje jednog stožernog časnika u Zapovjedništvo mirovne misije UNIFIL-a, u gradu Naqoura (južni Libanon).

MIROVNA MISIJA UJEDINJENIH NARODA U SIERRA LEONEU (UNIOSIL)

Vijeće sigurnosti UN-a utemeljilo je u lipnju 1998. promatračku misiju u Sierra Leoneu (UNOMSIL) sa zadaćom nadgledanja i pružanja savjeta u provedbi razoružanja i ustrojavanju nacionalnih sigurnosnih snaga. Nemiri koji su prerasli u oružani sukob u Sierra Leoneu započeli su na istoku zemlje u ožujku 1991. kada je liberijski ratni vođa Charles Taylor naoružao grupu disidenata, pripadnika Revolucionarne ujedinjene fronte (RUF) kako bi svrgnuli tadašnju vlast. Nakon niza diplomatskih napora uspostavljen je dijalog s pobunjenicima te su pregovori između vlade i pobunjenika za prekid neprijateljstva započeli u svibnju 1999., a završili su sporazumom iz Lome-a u srpnju iste godine i formiranjem vlade nacionalnog

jedinstva. Obje strane zahtijevale su i proširenje uloge UNOMSIL-a i u listopadu 1999. Vijeće sigurnosti UN-a usvojilo je Rezoluciju broj 1270 kojom je uspostavljena nova misija UNAMSIL s osnovnom zadaćom pomoći vladi Sierra Leonea pri provedbi odredaba mirovnog Sporazuma iz Lome-a. Nakon ocjene da je situacija u Sierra Leoneu mirna i stabilna, misija je ugašena 31. prosinca 2005. godine. UNAMSIL je primjer uspješne mirovne misije koja je u svojem mandatu razoružala oko deset tisuća ljudi, pružila potporu provođenju izbora, pomogla ponovnoj uspostavi policijskih snaga i dala značajan doprinos rehabilitaciji civilnog društva. UNAMSIL je ispunio većinu zadaća koje mu je dalo Vijeće sigurnosti: asistirao je pri povratku više od pola milijuna izbjeglica, pomogao je Vladi da povrati autoritet i uspostavi svoje urede, obučavale su se tisuće policijskih službenika te obnovilo i izgradilo nekoliko desetaka policijskih stanica. UNAMSIL je imao i zadaću nadgledanja provedbe ljudskih prava te je u tom kontekstu odigrao ključnu ulogu u uspostavi Specijalnog suda koji će suditi ratnim zločincima. Misija je također asistirala pri uspostavi tzv. Komisije za istinu i pomirenje koja je imala zadatak obnoviti zemlju u svim segmentima pogođenim ratom. U suradnji s agencijama UN-a potpomagali su projekte zapošljavanja, sudjelovali u obnovi škola, promovirali i financirali projekte agrikulture, te sponzorirali besplatne zdravstvene ustanove u ratom pogođenim područjima. Koliko god je UNAMSIL uspješno ispunjavao svoje zadaće, država Sierra Leone ipak je vidno oslabljena i potrebni su koraci za suzbijanje sukoba u njihovom začetku, te uspostavljanje temeljnih ljudskih prava i razvijanje ekonomije. Vijeće sigurnosti UN-a uspostavilo je novu mirovnu misiju UNIOSIL. Usvajanjem Rezolucije Vijeća sigurnosti UN-a broj 1620 (2005) utemeljen je 1. siječnja 2006. Združeni ured UN-a u Sierra Leoneu (United Nations Integrated Office in Sierra Leone – UNIOSIL). Mandat misije je pomoć vladi Sierra Leonea u učvršćivanju mira i izgradnji državnih institucija, osiguranje vladavine prava, poštivanja ljudskih prava, izgradnja sigurnosnog sektora i pomoći, poboljšanje transparentnosti te održavanje slobodnih i poštenih izbora 2007. Integrirani ured UN-a sastoji se od šest cjelina zaduženih za potporu rada čelniku ureda (u svojstvu Izvršnog predstavnika Glavnog tajnika), dobro upravljanje i učvršćivanje mira, ljudska prava i vladavinu prava, civilnu policiju i vojnu pomoć, razvoj i javno informiranje. Republika Hrvatska pozvana je nominirati jednog časnika za vezu u Freetown. Zadaća časnika za vezu koji djeluju u okviru Odsjeka za civilnu policiju i vojnu pomoć bila bi pružanje savjeta, odnosno podnošenje izvješća čelniku ureda glede sigurnosnih pitanja, praćenje sigurnosnog stanja, održavanje veze s lokalnim snagama sigurnosti i drugim akterima poput posebnog suda za Sierra Leone te Međunarodnog vojno – savjetodavnog i obučnog tima. Uputno je da Republika Hrvatske sudjeluje u navedenoj misiji, tim više što je prethodna mirovna operacija na tom području (UNAMSIL) bila prva međunarodna mirovna misija u kojoj su pripadnici Oružanih snaga Republike Hrvatske sudjelovali od rujna 1999. Ujedno je misija UNAMSIL bila i dragocjen izvor stjecanja iskustava i znanja hrvatskih časnika za sudjelovanje u mirovnim operacijama. Sudjelovanje u toj misiji predstavljalo bi doprinos naporima Republike Hrvatske za postizanje nestalnog članstva u Vijeću sigurnosti UN-a 2008. – 2009. godine, kao i potvrdu hrvatskog djelovanja kroz članstvo u Komisiji za izgradnju mira.

MIROVNA MISIJA UJEDINJENIH NARODA U BURUNDIJU (BINUB)

Razdoblje desetogodišnje krize prouzročilo je da većina stanovništva Burundija, živi na granici siromaštva suočavajući se s izazovima razvoja i osiguranjem mira u ratom razorenom području. Etnički konflikti i politička nestabilnost obilježili su povijest Burundija još od 1962. kada je država stekla nezavisnost od Belgije. U sukob su uključene dvije glavne etničke skupine - politički utjecajna manjinska skupina Tutsi, te manje utjecajna većinska skupina Hutu. Bojnik Pierre Buyoya, vođa vojne vlasti dominantne skupine Tutsi odobrio je 1991. Ustav koji osigurava biranje predsjednika, multietničke vlade i parlamenta. Prvi predsjednik Burundija, pripadnik skupine Hutu, Melchior Ndadaye, došao je na vlast u lipnju 1993. Predsjednika Ndadaye, ubili su pripadnici vojske u listopadu iste godine. Naslijedio ga je u siječnju 1994. drugi vođa pripadnika etničke skupine Hutu, Cyprien Ntayamira. Međutim, u travnju 1994. predsjednik Ntayamira poginuo je u padu aviona zajedno s predsjednikom Ruande Juvénal-om Habyarimanaom. U nasilju koje je uslijedilo stradalo je u razdoblju od 1993. do 1994. približno 250 000 osoba, a isto toliko ih je i raseljeno. Građanski rat nastavljen je tijekom sljedećih sedam godine. Bojnik Pierre Buyoya 1996. vojnim pučem ponovo je preuzeo vlast. Međunarodni naponi posredovanja, koje su predvodili predstavnik Tanzanije Juliusom Nyererom i kasnije južnoafrički predsjednik Nelson Mandela, rezultirali su potpisivanjem mirovnog sporazuma iz Arushe u kolovozu 2000. kojim su uspostavljeni temelji za proces pomirbe i sporazuma o prekidu vatre. Nakon relativno kratkog razdoblja, Buyoya je u studenom 2001. odstupio s vlasti u korist nove tranzicijske vlade. Nova vlada potpisala je 2003. sporazum o prekidu vatre s predstavnicima Forces for the Defense of Democracy (FDD), a s pobunjeničkom frakcijom Forces for National Liberation (FNL) sporazum je potpisan 2004. Članovi tih skupina uključeni su u prijelaznu vladu Burundija. Unatoč postignutom napretku mirovnog procesa, predstavnici FDD-a su se u svibnju 2004. povukli iz vlade tvrdeći da je još uvijek prisutna nejednaka zastupljenost. Nakon potpisivanja mirovnog sporazuma iz Arushe, uslijedilo je razmještanje snaga Afričke unije (AMIB) koja je bila prva takva misija održavanja mira vođena pod pokroviteljstvom Afričke unije. U sastavu mirovnih snaga, koje su brojile 2870 pripadnika većina vojnog osoblja bila je iz Južnoafričke Republike, Etiopije i Mozambika. Misiju Afričke unije financijski su podupirale Sjedinjene Američke Države i Europska unija. Misija Ujedinjenih naroda u Burundiju (ONUB) utemeljena je Rezolucijom UN-a u svibnju 2004. godine, kao nastavak misije Afričke unije u Burundiju. Odobrene snage ONUB-a sačinjavalo je 5650 pripadnika vojnog osoblja, uključujući 200 vojnih promatrača i 120 pripadnika civilne policije. Rezolucijom Vijeća sigurnosti broj 1545 utvrđene su zadaće mirovnih snaga: nadgledanje i osiguranje uspostave sigurnosti, razoružanje i reintegracija pripadnika milicija i lokalnih pobunjeničkih skupina, nadzor prekogranične ilegalne trgovine oružjem, uništavanje oružja i municije, potpora povratku izbjeglica te procesima demokratske tranzicije, zaštita osoblja i opreme mirovnih snaga, izvješćivanje o svim nepoštivanjima sporazuma. U svezi izbora za prijelaznu vladu, 28. veljače 2004. godine održan je ustavni referendum. Slijedili su lokalni izbori u lipnju, a potom parlamentarni u srpnju, dok su izbori za predsjednika održani u kolovozu 2004. godine. U svjetlu postignutog napretka, vlada Burundija zatražila je postupno povlačenje snaga ONUB-a, koje je započelo u prosincu 2005. U skladu sa zahtjevom vlade koja je preuzela dužnost u rujnu 2005., a uz potporu Vijeća sigurnosti UN-a

mandat UN-ove misije za održavanje mira u Burundiju završio je 31. prosinca 2006. U skladu s Rezolucijom Vijeća sigurnosti broj 1719, utemeljen je UN-ov integracijski ured u Burundiju (BINUB - *United Nations Integrated Office in Burundi*) koji je započeo s djelovanjem 1. siječnja 2007. Zadaća Ureda je pružanje potpore vladi Burundija u naporima za osiguranje održivog mira, stabilnosti i razvoja te u potpori napora na području sigurnosti, osiguranja ljudskih prava te provedbi reformi pravosuđa. Predviđeno je da BINUB u ključnim dijelovima bude popunjen osobljem i kapacitetima UN-ovih agencija, fondova i programa, kao i drugim odjelima Tajništva UN-a. Uzimajući u obzir stanje u zemljama okružja u kojem se ne može potpuno isključiti mogućnost ponovnog izbijanja sukoba, te operativne uvjete na terenu i izloženost zdravstvenim rizicima, misija je ocijenjena misijom povišenog rizika. Odjel za mirovne operacije UN-a pozvao je Republiku Hrvatsku nominirati jednog časnika u činu bojnika na dužnost vojnog savjetnika u Vojno-savjetodavnom odjelu BINUB-a. Sudjelovanje pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske u BINUB-u, bilo b korisno posebice u kontekstu članstva Republike Hrvatske u Komisiji za izgradnju mira, na čijem dnevnom redu se nalazi i Burundi.

MIROVNA MISIJA UJEDINJENIH NAODA ZA POMOĆ AFGANISTANU – UNAMA

Misija UNAMA utemeljena je Rezolucijom Vijeća sigurnosti UN-a broj 1401 od 28. ožujka 2002. s mandatom osiguranja potpore procesima obnove i nacionalnog pomirenja utvrđenih u Bonselkom sporazumu iz prosinca 2001. Misija je izrazito civilnog nevojnog karaktera. Mandat misije UNAMA sadržava šest glavnih čimbenika, i to: osiguranje strategijskih savjeta vezanih za mirovni proces, osiguranje principa dobre vladavine, potpora vladi Afganistana, promicanje ljudskih prava, osiguranje tehničke potpore, nastavak upravljanja UN-ovim aktivnostima na obnavljanju, rekonstrukciji i razvoju u suradnji s vlastima. Afganistan je članica Ujedinjenih naroda od 19. studenoga 1946. Mnoge UN-ove agencije djeluju u Afganistanu zajedno s nacionalnim i međunarodnim nevladinim agencijama. Svi UN-ovi programi priznaju vodeću ulogu afganistanske vlade. UNAMA je misija kojom se upravlja iz Odjela za mirovne operacije UN-a. Glavnina ureda smještena je u Kabulu, a diljem Afganistana raspoređeno je osam regionalnih ureda i nekoliko odjeljenja. Pored toga djeluju i dva ureda za vezu od kojih je jedan smješten u Islamabadu, a drugi u Teheranu. Čelnik misije je Tom Koenigs, posebni predstavnik Glavnog tajnika za Afganistan, koji je odgovoran za provođenje svih UN-ovih aktivnosti u Afganistanu, a ovu dužnost obavlja od veljače 2006. Misija UNAMA ima dva glavna temelja: jedan počiva na pitanjima razvoja, a drugi se odnosi na politička pitanja. Za svako od navedenih područja imenovani su zamjenici posebnog predstavnika. Pored toga, za bavljenje pitanjima ljudskih prava, vladavine zakona, policije, vojske, ravnopravnosti spolova, problemom droge, pravnim pitanjima, odnosima s javnošću, zaduženi su posebni stručnjaci. Principi na kojima djeluje UNAMA počivaju na odrednicama poštivanja afganistanskih potreba i prioriteta, prema kojima se obavlja usklađivanje UN-ovog djelovanja. Cilj misije je uspostaviti i razviti jake i održive institucije u Afganistanu, a krajnji cilj je osigurati da te institucije samostalno mogu obavljati predviđene zadaće. Prioriteti misije UNAMA uključuju jačanje afganistanskih institucija i izgradnja nacionalnih administrativnih kapaciteta na svim razinama, uključujući razvoj institucija dobre vladavine, prava i pravnog poretka te sigurnosti. Odjel za mirovne operacije UN-a pozvao je Republiku Hrvatsku za

potrebe mirovne misije UNAMA uputiti jednog časnika u činu pukovnika na dužnost. Navedeni časnik obnašao bi dužnost u okviru Vojno-savjetodavnog odjela, čija je prvenstvena zadaća pružanje potpore provedbi reformi sigurnosnog sektora, izgradnji sigurnosnih kapaciteta i povjerenja te suradnji između afganistanskih i međunarodnih snaga sigurnosti te UNAMA-e. Temeljna dužnost vojnog savjetnika je osiguranje stručnih savjeta i odgovarajućih analiza po vojnim pitanjima te da kroz praćenje, izvješćivanje, davanje savjeta i mentorstvo pruža proaktivnu potporu vladi Afganistana i međunarodnim agencijama koje djeluju u okviru mandata misije UNAMA te sudjeluje u izgradnji povjerenja i suradnje između različitih snaga, organizacija i agencija koje djeluju na području Afganistana. Glavni čimbenici nesigurnosti u Afganistanu su djelovanje pobunjeničkih skupina, ilegalne naoružane skupine i organizirani kriminal. Stabilizacija stanja te stupanj sigurnosne ugroze u narednom razdoblju ovisit će prvenstveno o učinkovitosti NATO-a u uništavanju pobunjeničkih snaga. Cjelokupna situacija u Afganistanu reflektira se isključivo na sigurnosno stanje u području Kabula i to zbog činjenice da su u glavnom gradu koncentrirani najznačajniji vojni objekti, te objekti i tijela afganistanske vlade i međunarodnih organizacija. Za stabilnost Afganistana važna je i uspješnost međunarodne zajednice u smanjivanju proizvodnje ilegalne trgovine opijatima, budući da smanjenje proizvodnje ograničava izvore financiranja pobunjeničkih snaga.

IV. POTREBNA FINACIJSKA SREDSTVA

Financijska sredstva za troškove sudjelovanja u mirovnim misijama Ujedinjenih naroda osigurana su u proračunskim sredstvima Ministarstva obrane.

V. KONAČNI PRIJEDLOG ODLUKE O SUDJELOVANJU PRIPADNIKA ORUŽANIH SNAGA REPUBLIKE HRVATSKE U MIROVNIM MISIJAMA UJEDINJENIH NARODA

HRVATSKI SABOR

Na temelju članka 6. stavka 2. podstavka 6. Zakona o obrani («Narodne novine», broj 33/02 i 58/02) i članka 4. stavka 1. Zakona o sudjelovanju pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske, policije, civilne zaštite te državnih službenika i namještenika u mirovnim operacijama i drugim aktivnostima u inozemstvu («Narodne novine», broj 33/02) Hrvatski sabor na sjednici održanoj _____2007. donio je

ODLUKU

O SUDJELOVANJU PRIPADNIKA ORUŽANIH SNAGA REPUBLIKE HRVATSKE U MIROVNIM MISIJAMA UJEDINJENIH NARODA

I.

Pripadnici Oružanih snaga Republike Hrvatske upućuju se u mirovne misije Ujedinjenih naroda, uz mogućnost rotacije, do 31. prosinca 2008. i to kako slijedi:

- u Nepal (UNMIN)	do pet pripadnika
- u Libanon (UNIFIL)	do šest pripadnika
- u Sierra Leone (UNIOSIL)	do dva pripadnika
- u Burundi (BINUB)	do dva pripadnika
- u Afganistan (UNAMA)	do dva pripadnika.

II.

Ovlašćuje se Vlada Republike Hrvatske da za svaku rotaciju utvrđuje trajanje rotacije, broj i organizacijsku strukturu pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske za mirovne misije iz točke I. ove Odluke.

III.

Obvezuje se Ministarstvo obrane da nakon svake rotacije pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske iz točke I. ove Odluke izvršiti Odbor za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost Hrvatskog sabora o provedenoj rotaciji.

IV.

Ova Odluka stupa na snagu danom objave u "Narodnim novinama".

HRVATSKI SABOR

**Predsjednik
Hrvatskog sabora**

Vladimir Šeks, v.r.

**Klasa:
Zagreb,**

OBRAZLOŽENJE

Točkom I. Određuje se da Hrvatski sabor donosi odluku o sudjelovanju pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske u mirovnim misijama Ujedinjenih naroda. Pravni temelj za donošenje odluke Hrvatskog sabora je članak 7. stavak 2. Ustava Republike Hrvatske koji propisuje da je za prelazak Oružanih snaga preko granica Republike Hrvatske potrebna prethodna odluka Hrvatskog sabora i odredba članka 6. Zakona o obrani ("Narodne novine", broj 33/02 i 58/02) koja u nadležnost Hrvatskog sabora stavlja odlučivanje o izlasku ili djelovanju Oružanih snaga izvan granica Republike Hrvatske. Zakon o sudjelovanju pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske, policije, civilne zaštite te državnih službenika i namještenika u mirovnim operacijama i drugim aktivnostima u inozemstvu («Narodne novine», broj 33/02) u članku 5. uređuje ovo područje.

Točkom II. Ovlašćuje se Vlada Republike Hrvatske da utvrđuje trajanje rotacije, broj i organizacijsku strukturu pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske iz točke I. ove Odluke za svaku mirovnu misiju. Rotacije u pravilu traju godinu dana, no Vladi Republike Hrvatske se omogućuje odrediti duljinu trajanja ovisno o mandatu pojedine mirovne operacije, kao i u slučajevima nepredviđenih promjena mandata koje mogu nastupiti tijekom provedbe mirovne operacije. Vlada Republike Hrvatske određivat će za svaku rotaciju strukturu i broj pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske s time da broj može biti u okviru broja pripadnika utvrđenih u točki I. ove Odluke.

Točkom III. Obvezuje se Ministarstvo obrane da nakon svake rotacije pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske iz točke I. ove Odluke izvijesti Odbor za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost o provedenoj rotaciji.

Točkom IV. Određuje se da Odluka Hrvatskog sabora stupa na snagu danom objave u "Narodnim novinama" u skladu s odredbom članka 250. Poslovnika Hrvatskog sabora.